

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

6 juli 2006

ONTWERP VAN DECREET

**tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 betreffende
de organisatie van tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door de heer Ludo Sannen**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Linda Vissers;

mevrouw Kathleen Helsen, de heer Luc Martens, de dames Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de heren Karlos Callens, Gilbert Van Baelen, mevrouw Marleen Vanderpoorten;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Anissa Tamsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Cathy Berx, de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Jan Laurys;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van der Borght;

de heer Chokri Mahassine, mevrouw Elke Roex, de heer Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijk.

Zie:

899 (2005-2006)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie besprak op 4 en 6 juli het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs.

Conform artikel 32, 2, b), vroegen vijf leden van de Vlaams Belangfractie de organisatie van een hoorzitting.

Conform artikel 56, 3, van het Reglement besliste de commissie met 10 stemmen tegen 5 dat er geen reflectietijd en reflectienota zullen zijn.

I. TOELICHTING DOOR FRANK VAN-DENBROUCKE, VICE-MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WERK, ONDERWIJS EN VORMING

Het is het Vlaams Parlement bekend dat de beleidsnota 2004-2009 ambitieuze onderwijsplannen bevat, meent de minister. Onderwijs wordt ook in Vlaanderen geconfronteerd met tal van maatschappelijke en andere uitdagingen waarop adequaat moet worden gereageerd. Als minister bevoegd voor Onderwijs, wil hij deze verantwoordelijkheid opnemen en engagementen aangaan waarvan nog de lopende legislatuur de resultaten zichtbaar worden. De aanpak waarvoor hij opteert, moet niettemin tegelijkertijd diepgaand en behoeftzaam zijn. Daarmee bedoelt hij dat er op het vlak van onderwijsveranderingen enerzijds geen taboes mogen heersen en anderzijds de nodige tijd moet worden uitgetrokken om de haalbaarheid en wenselijkheid vast te stellen. Het instrument dat hij daarvoor inzet, is dat van de proeftuinen of de tijdelijke projecten. Door veranderingen op vrijwillige basis, beperkt in duur, goed begeleid en opgevolgd en binnen een rechtszeker kader uit te proberen, kunnen naar mijn mening doordachte beleidsconclusies worden getrokken naar een eventueel veralgemeende en organieke omzetting in decreet- of regelgeving. In het verleden zijn immers, vaak met de beste bedoelingen, overheidsinitiatieven genomen die bij voorbaat gehypothekeerd waren, omdat het nodige draagvlak ontbrak of de resultaten niet of onvoldoende ingeschat werden.

Het invoeren van projecten of experimenten is uiteraard niet nieuw. Het onderwijskundige en

juridische belang dat eraan gehecht wordt, zijn dat wel. Het is de commissieleden bekend dat de vroegere rechtsgronden voor dergelijke projecten en experimenten versnipperd en summier waren. De afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft daar in menig dossier dat ter advies werd voorgelegd, allusie op gemaakt. De overheid kan het zich niet permitteren dat met haar akkoord onderwijsverstrekkers, leerlingen en personeel in projecten stappen die zich op juridisch drijfzand voortbewegen. Daarom werd begin 2005 een beroep gedaan op het Interuniversitair Centrum voor Onderwijsrecht ICOR om een deskundige inbreng te doen bij de voorbereiding van een volledig nieuwe en niet-controversiële rechtsgrond voor tijdelijke projecten.

Onvoorspelbaarheid en flexibiliteit mogen en moeten tot op zekere hoogte eigen zijn aan projecten. Ervaren, (zelf)evalueren en bijsturen vormen precies de toegevoegde waarde van projectwerking. Daarom is het niet realistisch om de start van een project te laten voorafgaan door een decreet waarin alle criteria en modaliteiten nauwkeurig zijn vastgelegd. ICOR heeft dan ook gesuggereerd om, volledig in overeenstemming met de bestaande rechtsleer en rechtsspraak, te werken met een zogenaamd machtigings- en bekrachtigingsdecreet. Deze academische aanbeveling werd integraal opgevolgd.

Concreet beschikt de Vlaamse Regering aldus over de bewegingsvrijheid om projecten op te zetten of te laten organiseren, zij het binnen duidelijke en strikte krijtlijnen, bijvoorbeeld wat selectie, evaluatie en afwijkingen op wet- en regelgeving betreft. Ook heeft de regering een informatieplicht ten aanzien van het parlement met betrekking tot het besluitvormingsproces, terwijl projecten die afwijkingen voorzien, voorafgaand een parlementaire bekrachtiging behoeven.

Het is in die geest dat op 9 december 2005 het decreet werd uitgevaardigd betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs, dat vanaf het schooljaar 2005-2006 de unieke rechtsbasis is geworden voor alle proeftuinen.

Een eerste reeks projecten heeft betrekking op samenwerkingsverbanden van onderwijsinrichters binnen het leerplichtonderwijs betreffende volgende thema's: talentontwikkeling, beleidsvoerende vermogen, technologie, leren en werken. Die items zijn ook terug te vinden in de beleidsnota Onderwijs. Het gaat om in totaal 41 projecten: 25 volledig nieuwe proeftuinen aangevuld met de 16

oorspronkelijke Accent-op-talentprojecten, die veelal inhoudelijk werden uitgediept of geherorieënt. Daarnaast zijn er 2 kleinere projecten aangaande het deeltijds beroepssecundair onderwijs, meer bepaald het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers en het project diplomering.

De projecten zijn gestart op 1 september 2005 (behalve het project diplomering, dat start op 1 september 2006) en lopen tot 31 augustus 2008. Na een ruime consultatie van inrichtende machten, syndicale organisaties, VLOR en Raad van State, heeft de Vlaamse Regering dit besluit op 23 juni 2006 definitief goedgekeurd. Het is dat besluit dat thans ter bekrachtiging voorligt.

Het besluit is uitzonderlijk opgebouwd, in die zin dat het voor een stuk de chronologie der feiten weergeeft, gaande van de oproep en selectie van de projectvoorstellen in het voorjaar 2005 over de implementatie tot en met de eëdevaluatie begin 2008. In elk geval beantwoordt de tekst volledig aan wat het decreet van 9 december 2005 vooropstelt.

In het bijzonder gaat aandacht naar de limitatieve lijst van afwijkingen op wet- en regelgeving. Bij de vaststelling van deze lijst is omzichtig tewerk gegaan en niet alle verzoeken van de initiatiefnemers werden ingewilligd. Per individuele afwijking wordt gedetailleerd vermeld van welke juridische bepaling afgeweken wordt, wat de inhoudelijke consequenties ervan zijn, eventueel met een verwijzing naar het voorwaardelijke karakter en naar de vervangende regeling, en wat de motivering ervoor is. Indien deze afwijkingen enkele opeenvolgende schooljaren worden aangewend, dan moet dat afdoende informatie genereren voor beleidsbeslissingen op het vlak van structuur en organisatie van het onderwijs en op het vlak van het administratief personeelsstatuut.

Het projectconcept is tot op vandaag niet voor alle onderwijsgeledingen een evidentie. De minister stelt vast dat in het onderwijs innovaties al te vaak geassocieerd worden met een sprong in het ongewisse, een cultuurschok of extra werk- en planlast. De overheid, gesterkt door de vernieuwingsdrang die vaak aan de basis leeft, kan en mag voor deze reflexen niet terugdeinzen. Om dit soort reserves alleszins maximaal weg te nemen, worden netten en syndicale organisaties effectief bij sturing en evaluatie betrokken. Daarnaast bepaalt het besluit dat, willen afwijkingen vanaf 1 september 2006 nog kunnen toegepast worden, opnieuw lokale

onderhandelingen dienen te gebeuren.

Het standpunt van de Raad van State is van een andere orde. Het adviescollege hekelt dat het besluit een regularisatie inhoudt van de op 1 september 2005 begonnen projecten. Rekening houdend met het legaliteitsprincipe en het feit dat de rechtsgrond er pas gekomen is op 9 december 2005, wordt geponeerd dat de Vlaamse Regering bevoegdheden heeft uitgeoefend zonder voorafgaande instemming van de decreetgever.

Deze argumentering meent minister Vandebroucke als volgt te mogen weerleggen. De voorbereiding en redactie van het voormelde decreet werden doorkruist door de selectie en lancering op 1 september 2005 van de concrete projecten leerplichtonderwijs. Het Parlement heeft ter zake zijn betrokkenheid laten blijken door beide contexten op elkaar af te stemmen, namelijk door de datum voor inwerkingtreding van het decreet retroactief op 15 maart 2005 vast te stellen, zijnde de datum waarop initieel de oproep naar de projectvoorstellen werd verspreid; en in het decreet expliciet te voorzien dat besluiten die afwijkingen op wet- en regelgeving bevatten, uitsluitend voor wat het schooljaar 2005-2006 betreft, als bekrachtigd worden beschouwd.

In zijn advies nr. 38.717/1/V van 26 juli 2005 bij het decreet formuleerde de Raad van State geen bemerkingen die tot een tekstbijsturing aanleiding gaven. Wel oordeelt het Hof dat de stelling “dat tijdelijke projecten die aanvangen op 1 september 2005 én afwijkingen toelaten zonder bekrachtiging voor 2005-2006”, slechts aanvaardbaar is “indien de bedoelde regelingen opgenomen worden in de parlementaire stukken, zodat de decreetgever er kennis kan van nemen”. De minister herinnert zich dat op deze aanbeveling destijds onverkort werd ingegaan. Daarenboven is ook naar aanleiding van parlementaire vragen onderhavige thematiek eerder aan bod gekomen (bijvoorbeeld in een vraag om uitleg van de heer Luc Martens over proefprojecten in relatie tot het aangekondigde proeftuëndecreet en de betrokkenheid van het Vlaams Parlement, door minister Vandebroucke beantwoord in de commissie op 16 juni 2005).

Tot slot wordt het aspect van de bekrachtiging in geen geval geminimaliseerd of als een louter automatisme of formalisme afgedaan. Minister Vandebroucke respecteert dat het Vlaams Parlement het laatste woord heeft over de strekking, de vorm en de inhoud van het betrokken besluit.

Ook tijdens de volgende twee schooljaren zal hij niet nalaten het parlement intensief bij de projectontwikkelingen te betrekken. Hij verbindt zich tot een periodieke verslaggeving.

De proeftuinen worden ondersteund en begeleid door een team van coaches en begeleiders, deels vanuit het onderwijsdepartement, deels vanuit de pedagogische begeleidingsdiensten. Via monitoring en inventarisering van de stand van zaken, verzamelen zij heel wat nuttige en praktische informatie. Het team krijgt daarbij zelf assistentie van KULeuven-professor Geert Kelchtermans en zijn medewerkers, door middel van een toegekend kortlopend wetenschappelijke onderzoeksopdracht. De minister doet het voorstel dat het team de commissie uitgebreid zou informeren over de lopende projecten. Dat kan al van bij het begin van het nieuwe parlementaire jaar. Omgekeerd kunnen de commissieleden voor feedback zorgen met impact op de projecten.

Het hoeft volgens de minister niet herhaald te worden dat onderhavig dossier al op heel wat belangstelling heeft mogen rekenen. Dat de verwachtingen in zake de projectuitkomsten hoog gespannen zijn, is daar niet vreemd aan. Om de onontbeerlijke continuïteit voor de volgende twee schooljaren te vrijwaren, dient één laatste voorwaarde te worden vervuld, zijnde de bekrachtiging door het Vlaams Parlement.

II. PROCEDUREEL DEBAT

Mevrouw *An Michiels* blijft met een aantal vragen zitten. Zij wil die ook stellen aan de verschillende onderwijskoepels en stelt daarom een hoorzitting voor.

De heer *Jef Tavernier* sluit zich bij het voorstel aan maar wil het uitbreiden met de representatieve vakverenigingen. In tegenstelling tot de onderwijskoepels keurden zij het ontwerp immers uiteindelijk niet goed, want ze staan er negatief tegenover. Het lid wijst voorts op de bemerking van de VLOR bij de aansluiting van het besluit op het decreet.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck*, *commissievoorzitter*, stelt voor om een hoorzitting te organiseren op donderdag 6 juli om 9 uur. De vertegenwoordigers van de koepels, namelijk het gemeenschapsonderwijs, het katholieke onderwijs, het provinciale en gemeentelijke onderwijs zullen uitgenodigd worden. De *commissie* is het daarmee

eens.

De heer *Jef Tavernier* stelt voor om ook de representatieve vakbondsorganisaties te vragen. Ze hebben immers heel wat bemerkingen gemaakt. In het decreet is er nadruk gelegd op de participatie en het raadplegen van de participatieorganen. Het is dus goed om ook hen te horen.

De *voorzitter* zegt dat de leden het protocol van de vakorganisaties dat deel uitmaakt van het gedrukte stuk, hebben gekregen.

De *commissie* is het eens met de voorzitter.

III. HOORZITTING VAN 6 JULI 2006

De *voorzitter* meldt dat de uitgenodigde onderwijskoepels zich hebben laten verontschuldigen voor de hoorzitting. Enerzijds halen zij aan dat de tijdsspanne tussen uitnodiging en hoorzitting te kort is om zich ernstig voor te bereiden. Anderzijds verwijzen zij naar het advies van de Vlaamse Onderwijsraad dat terzake werd uitgebracht en waarin de standpunten ingebracht werden. Een mondelinge toelichting zou geen meerwaarde hebben voor de bespreking.

De voorzitter stelt vast dat de hoorzitting niet kan plaatsvinden en gaat over tot de bespreking van het ontwerp van decreet.

IV. ALGEMENE BESPREKING

Volgens de heer *Jef Tavernier* is het antwoord van de verschillende genodigden voor de hoorzitting tekenend. De spreker merkt daarbij op dat er ook fouten zijn gemaakt bij de selectie van de genodigden: alle betrokkenen, ook diegenen die een protocol van niet-akkoord ondertekend hebben, hadden moeten worden uitgenodigd.

De onderwijskoepels hadden eerder al een schriftelijk advies voor de regering geformuleerd maar daar werd slechts in zeer beperkte mate rekening mee gehouden. De genodigden zien daarom het nut van een nieuwe hoorzitting niet in, ook al omdat de commissie Onderwijs eigenlijk toch niets meer te zeggen heeft. De vakbonden hebben de heer Tavernier dat met zoveel woorden gezegd. Enerzijds voelden die zich gepasseerd omdat ze niet gevraagd werden, en anderzijds vonden ze dat het zinloos is om naar het Vlaams Parlement te komen, omdat dat parlement zelf ook niets meer te zeggen heeft.

Dat is voor de heer Tavernier fundamenteel, ook voor de verdere behandeling van dit ontwerp van decreet. Dat ontwerp houdt niet meer dan een bekrachtiging in, zelfs enkel een regularisatie. De spreker wijst vervolgens op de verwarring in de data. Het besluit van de Vlaamse Regering over de organisatie van tijdelijke projecten stelt in zijn motivering dat de regelgeving nog voor het zomerreces van 2006 door het Vlaams Parlement moet worden bekrachtigd, aangezien de tijdelijke projecten vanaf 1 september 2006 anders niet meer kunnen worden verder gezet. Hij merkt op dat artikel 2 van dat besluit evenwel stelt dat projectvoorstellen uiterlijk op 15 mei 2005 bij de administratie moeten worden ingediend.

De heer Tavernier vindt dat het niet opgaat dat er met spoed beslist moet worden voor het zomerreces 2006 terwijl de projecten voor 15 mei 2005 ingediend moesten worden. Het heeft echter weinig zin om nog verder door te bomen over de timing en de bevoegdheid van het parlement. De vraag of men het besluit goed behandeld heeft en of het conform is met het proeftuinendecreet van 9 december 2005, is wel belangrijk voor de toekomst.

De spreker stelt dat de VLOR in zijn advies verschillende kritieken geeft. De VLOR vraagt om besluiten met terugwerkende kracht te vermijden. De raad stelt voor om eventueel met twee uitvoeringsbesluiten te werken, een in verband met de selectieprocedure en een tweede over de selectie van de projecten met goedkeuring van de wettelijke en decretale bepalingen. Beide moeten er zijn voor de start van het eerste schooljaar. Nu is het zo dat een project loopt over drie jaar. Als men er in slaagt om het eerste jaar voor het einde van het tweede jaar te bekrachtigen, en het tweede jaar voor de helft van het derde jaar, zal het allicht na verloop van een aantal jaren tijdig bekrachtigd zijn.

In zijn advies zegt de VLOR verder dat artikel 4 van het proeftuinendecreet bepaalt dat per project de wettelijke en decretale bepalingen waarvan het kan afwijken, aangewezen moeten worden. Artikel 12 van het voorliggende besluit beperkt het afwijkingsarsenaal niet per afzonderlijk project en laat de scholen toe in de loop van het tijdelijke project het project naar eigen inzichten bij te sturen en een beroep te doen op bijkomende of andere afwijkingsmogelijkheden. Volgens de VLOR zijn de bepalingen van het uitvoeringsbesluit strijdig met artikel 4 van het proeftuinendecreet. De VLOR

vindt dat de wettelijke afwijkingen gekoppeld moeten blijven aan een bepaald project.

Een andere opmerking in het VLOR-advies betreft de vaststelling dat het besluit nauwelijks procesmatige criteria bevat. Wat de evaluatie van het proces betreft, vindt de VLOR dat de overheid het criterium evalueerbaarheid had moeten concretiseren als aanwezigheid van indicatoren van interne en externe evaluatie. Volgens de heer Tavernier zijn er daarnaast nog opmerkingen over de betrokkenheid bij het evaluatieproces. Eigenlijk valt de VLOR niet zozeer over de retroactiviteit maar meer over de overeenstemming tussen oorspronkelijk decreet en uitvoeringsbesluit.

De VLOR vindt het besluit een te beperkte interpretatie van artikel 6 van het proeftuinendecreet en strijdig met de geest van het artikel. Overleg en participatie worden volgens de spreker met de mond beleden. In deze kwestie is dat belangrijk, de mensen uit de praktijk moeten het waarmaken. Artikel 2, paragraaf 3, van het besluit bepaalt dat een dossier pas ontvankelijk is als het de stukken bevat die betrekking hebben op het overleg of de onderhandelingen over het projectvoorstel in de bevoegde lokale participatieve organen. De VLOR zegt dat er voldoende tijd moet zijn om dat waar te maken.

Ook over de overdracht van puntenenveloppen of over de rol van de leerkracht in de klassenraad van een andere school zijn er nog opmerkingen van de VLOR.

De spreker zegt dat de VLOR in zeer beleefde termen adviezen formuleert, maar daarmee eigenlijk wil stellen dat het ontwerp van decreet beter teruggestuurd wordt, alhoewel dat niet kan omdat het een en ander met terugwerkende kracht regelt. De opmerkingen van de VLOR worden verder volgens hem nergens ontkracht.

De spreker betwist bovendien de opmerking dat de goede werking van de scholen bij niet-goedkeuring van het ontwerp van decreet in het gedrang zou komen. Volgens hem komt de werking van de scholen meer in het gedrang met een slecht besluit.

De spreker gaat verder in op de protocollen van niet-akkoord van de vakorganisaties. Het COC komt terug op voornoemde knelpunten. Zo merken zij op dat in tegenstelling tot wat het proeftuinendecreet voorop stelt, de motivering van de

wettelijke afwijkingen gezamenlijk wordt bepaald, terwijl dit decretaal per deelproject moet gebeuren. Bovendien moet men de specifieke wettelijke en decretale bepalingen waarvan wordt afgeweken per project in een bijlage gaan opzoeken. Dat is volgens de heer Tavernier geen ernstige manier van werken.

Een andere kritiek van de vakorganisaties is dat projecten goedgekeurd worden zonder ernstig onderzoek naar het draagvlak in de betrokken scholen en dat onderhandelingen met personeel genegeerd of pro forma geacteerd worden.

Over de projecten zelf wil de heer Tavernier weten hoe ze totstandgekomen zijn. Uit de zeer korte beschrijvingen kan de spreker niet opmaken wat de projecten juist inhouden. Hij geeft het voorbeeld van het project 'Inclusief onderwijs ook voor type 4-leerlingen' waarbij een vijftigtal deelnemende scholen zijn betrokken: 'Het project is een initiatief om de talentontwikkeling voor alle kinderen, ook voor gehandicapten te bevorderen. Het project speelt zich af in het kader van inclusief onderwijs en het integreren van kinderen met een neuromotorische handicap. Tussen de scholen wordt samengewerkt op pedagogisch en didactisch vlak. Zo wordt er tegemoet gekomen aan de vraag naar inclusiemogelijkheden voor type 4-leerlingen zodat ouders een echte keuze kunnen maken voor gewoon onderwijs. Het project is een voorbeeld van een verschuiving van middelen van buitengewoon naar gewoon onderwijs.' De omschrijving en de intentie zijn volgens de spreker mooi geformuleerd. Het is echter niet duidelijk wat het project precies inhoudt. De heer Tavernier stelt ook vast dat het vrijwel altijd gaat om projecten met een pak scholen, waardoor men geen overzicht meer heeft. Hij wil weten hoe ze tot stand komen en wie dat stuurt. Slechts weinig individuele scholen zitten in een project. Kunnen zij dat niet aan? Tot slot vraagt hij naar een analyse die duidelijk maakt wie in welke categorie zit en hoe de verhoudingen daartussen zijn.

Mevrouw *An Michiels* brengt aan dat de onderwijskoepels die zich voor de hoorzitting verontschuldigen, verwijzen naar de schriftelijke neerslag van wat ze eerder al zeiden binnen de VLOR en het overleg terzake. De spreker vraagt zich af of zij daar niets aan toe te voegen hebben omwille van het feit dat ze de eerste keer al volledig waren dan wel omdat er toch geen rekening wordt gehouden met de adviezen. Het verbaast haar dan ook dat de commissie zo weinig kritisch is.

Zij wijst ook op de te korte tijd tussen de uitnodiging en de hoorzitting. Zij benadrukt dat de aanvraag van de hoorzitting geen verdragingsmanoeuvre was van haar fractie, maar ingegeven was vanuit de behoefte naar bijkomende informatie vanwege diegenen die niet tevreden waren met dit ontwerp van decreet en besluit.

Mevrouw Michiels gaat ervan uit dat iedereen in de commissie het proeftuinensysteem goed vindt. Iedereen is er voorstander van dat veranderingen eerst kleinschalig en vrijwillig worden uitgetest dan dat ze meteen algemeen en van bovenaf worden opgelegd. Als die eensgezindheid bestaat, waarom heeft men dan niet eerst voor een decreet gezorgd en dan pas voor de inwerkingtreding? Nu moet men achteraf – na een jaar – de afwijkingen gaan bekijken die scholen nodig hebben voor de projecten. Retroactief een besluit bekrachtigen is geen voorbeeld van zorgvuldig bestuur.

De Raad van State merkte volgens haar op dat de bekrachtiging van de regularisering niet ongedaan maakt dat de Vlaamse Regering bevoegdheden van de decreetgever heeft uitgeoefend. De meerderheid repliceerde eerder al op die kritiek door te zeggen dat men toch niet voor elke zaak naar het parlement kan komen. En bovendien stelde de meerderheid daarover dat het parlement zijn democratische rechten ten aanzien van het onderwijsbeleid moet uitoefenen door te debatteren over de inhoudelijke beleidslijnen voor de toekomst. Mevrouw Michiels meent dat dit onderwerp daar bij uitstek voor geschikt is. Maar zij stelt vast dat het parlement voor een voldongen feit wordt geplaatst en dus buitenspel wordt gezet.

Verder wijkt de minister volgens haar af van zijn eigen proeftuinendecreet door in voorliggend decreet het hele proeftuinensysteem als één project te beschouwen, terwijl in het proeftuinendecreet staat dat wettelijke en decretale bepalingen per tijdelijk project zouden moeten aangekondigd worden. De hele tekst is daardoor een puzzel geworden. In de artikelen 13 tot en met 15 van het te bekrachtigen besluit worden de verschillende onderwijsniveaus weliswaar apart gemotiveerd, maar verder gaat de uitwerking niet. Men krijgt alleen nog een opsomming van projecten, nummers en cijfers in de bijlagen. De verbanden tussen de afwijkingen waarop men een beroep kan doen, en de doelstellingen zijn ook niet altijd even duidelijk, laat staan dat men de motivering kan terugvinden. Zowel de VLOR als de vakorganisaties maakten ook al die opmerking.

Mevrouw Michiels stelt ook vast dat de scholen nog eens – en dat voor het begin van het volgende schooljaar – moeten onderhandelen over de afwijkingen die ze willen. Over bijkomende afwijkingen in de loop van het project moet onderhandeld worden met lokale participatieorganen, maar het parlement moet daarover op geen enkel ogenblik in kennis gesteld worden. Is dat een middel om het falen van de regering te camoufleren, zoals de vakbonden suggereren? Als ze dit op voorhand al wisten: waarom moeten ze dan nog de mogelijkheid krijgen van bijkomende afwijkingen in de loop van het project? De manier waarop hier te werk wordt gegaan maakt volgens het parlementslid elke nuance onmogelijk. Ofwel wordt alles goedgekeurd, ofwel niets.

De uitleg bij de projecten is volgens haar zeer kort en vaag. De spreker geeft het voorbeeld van het project met de titel 'Bloemen groeien niet door eraan te trekken'. Als uitleg staat er onder meer: 'In de loop van de volgende jaren zullen doe-activiteiten voor de basisschool ontwikkeld worden die de kennis van en de zin in technologie vergroten. Daarnaast zal een breder overleg ervoor zorgen dat de onderwijsniveaus beter bij elkaar zullen aansluiten, en dat er een betere begeleiding bij studiekeuze wordt aangeboden.'

In bijlage 3 bij het besluit staat dat deze proeftuin een uitzondering vraagt op de regelgeving van artikel 14, de nummers 1, 2, 3, 4, 8, 11, 13, 19, 23, 24 en 25. De spreker vraagt zich af of al deze afwijkingen werkelijk nodig zijn om doe-activiteiten te bedenken en overleg tussen de verschillende niveaus mogelijk te maken. De spreker vermoedt dat dat het geval zal zijn; anders zouden de scholen er niet om gevraagd hebben. Dit kan echter niet worden afgeleid uit de bijgevoegde uitleg. Het zou beter zijn geweest om te werk te gaan zoals werd beschreven in het proeftuindecreeet van 9 december 2005, namelijk een duidelijke weergave van de afwijkingen per project.

Mevrouw Michiels besluit dat met deze gang van zaken de vraag rijst waarom er nog decreten moeten worden voorgelegd aan het parlement, nu blijkt dat zowat elk overlegorgaan fundamentele bedenkingen heeft. De spreker heeft de indruk dat de commissie haar tijd aan het verdoen is. Uiteindelijk zal het ontwerp allicht toch goedgekeurd worden.

De heer *Ludo Sannen* is het ermee eens dat deze commissie voor een stukje haar tijd aan het verdoen is, maar dan wel om een andere reden. De

commissie grijpt naar een verkeerd begrepen parlementair serieuheid. Men blijft steken in een soort legistiek formalisme. Dit wordt aangegrepen om aan te tonen dat de democratische rechten van het parlement zouden worden aangetast.

De heer Sannen is het ermee eens dat een commissie pas een serieuheid kan krijgen indien er inhoudelijk over het onderwijsbeleid wordt gedebatteerd. Het bekrachtigingsdecreet is volgens de spreker echter een overbodig decreet. Er moest nu eenmaal rekening gehouden worden met het advies van de Raad van State. Het bekrachtigingsdecreet is daarbij een legistiek acceptabele oplossing. De spreker stelt echter vast dat de oppositie geen inhoudelijk debat voert.

De vraag rijst volgens hem of het zinvol zou zijn om een inhoudelijk debat te voeren over de verschillende proefprojecten. Het zou interessanter zijn om de evaluatie van en een verslag over de proeftuinen af te wachten. Hierover kan dan een grondig inhoudelijk debat gevoerd worden, dat gaat over de doelstellingen, de beleidslijnen, de grote opvattingen over onderwijs. Deze projecten dienen immers om de visie op onderwijs open te breken. Het huidige debat zorgt voor weinig meerwaarde. Waar het om gaat is om het Vlaamse onderwijs nieuwe impulsen te geven. Om nieuwe dynamieken op gang te brengen.

Werken met proeftuinen heeft consequenties die reeds lang bekend zijn. Er rijzen met name mogelijk problemen met de inzetbaarheid van het personeel. De heer Sannen begrijpt dat de vakbonden in dit kader bijzonder waakzaam zijn. Het is echter onvermijdelijk dat een nieuw project leidt tot een spanningsveld. Ook in het debat over het proeftuindecreeet van 9 december 2005 was daarvoor al gewaarschuwd. Toen werd reeds het spanningsveld duidelijk tussen wat bij decreet en wat bij uitvoeringsbesluit dient te worden geregeld. De Raad van State heeft daarover toen ook al opmerkingen gemaakt.

De heer Sannen waarschuwt voor conservatisme. Om een nieuwe dynamiek te creëren moeten er risico's worden genomen. Het veronderstelt durf en creativiteit. Als alles vooraf wordt geregeld, zijn dynamiek, creativiteit en evolutie niet mogelijk.

De heer Sannen onderstreept dat hij geen enkel probleem heeft met de waakzaamheid en de kritiek van de vakbond. Hij heeft wel een probleem met een parlement dat een basisdecreet goedkeurt,

en vervolgens vervalt in legistiek formalisme, zonder inhoudelijke kritiek. Het is trouwens op dit ogenblik bij gebrek aan informatie niet mogelijk om inhoudelijke kritiek te formuleren. Dat is ook logisch. Het gaat om een taak van de uitvoerende macht. Het parlement kan achteraf debatteren op basis van degelijke evaluaties.

De procedure zoals ze totnogtoe is verlopen, is voor verbetering vatbaar. Er moet nu te veel retroactief worden goedgekeurd. Dit moet in de toekomst op een juridisch correctere manier gebeuren. De spreker is zelf geen voorstander van een bekrachtigingsdecreet. Het is juridisch echter nu eenmaal noodzakelijk. De spreker stelt de vraag of het wel mogelijk is om tijdig een bekrachtigingsdecreet in te dienen. De heer Sannen zou daarom een tijdstabel met de verschillende procedurele stappen willen krijgen van de minister.

De vakbonden vragen dat de scholen voldoende tijd zouden krijgen om een project voor te bereiden. Ze moeten lokaal overleg kunnen organiseren. In alle kritieken wordt gevraagd om bijkomend overleg. Het is volgens de spreker inderdaad belangrijk dat een project een voldoende groot draagvlak heeft in een school. De vraag voor overleg is dan ook terecht. Een volledige consensus zal wel allicht niet mogelijk zijn. Elke vernieuwing roept immers weerstand op.

Overleg is dus aangewezen. Bovendien moet rekening gehouden worden met de overlegprocedures waaraan de regering gebonden is. Vervolgens moet er nog voldoende tijd worden genomen door het Vlaams Parlement. De vraag rijst dan ook of het wel mogelijk is om een en ander rond te krijgen. Het is aangewezen om een tijdstabel op te stellen. Eventueel kan dan vervolgens de procedure worden gewijzigd, om te voorkomen dat elk jaar opnieuw dezelfde discussie ontstaat.

De heer *Jef Tavernier* verwijst naar de opmerkingen van de Raad van State over wat bij decreet en wat bij besluit moet worden geregeld. Hij kan de kritiek op de Raad van State enerzijds gedeeltelijk volgen. Anderzijds is het toch logisch dat er een normaal moment van bekrachtiging zou zijn en dat niet alles retroactief zou moeten worden bekrachtigd. Dat is geen kwestie van legistiek formalisme.

In het decreet zijn enkele basisprincipes opgenomen, zoals participatie. Vragen stellen bij de participatie bij een project, bij de vraag of een project wel voldoende gedragen wordt, is geen kwestie van formalisme.

De heer *Tavernier* wil een inhoudelijke discussie, maar vreest dat daarvoor onvoldoende materiaal voorhanden is. Wat zijn de grote lijnen? Wat zijn de sturende krachten? De spreker vraagt welke elementen dergelijke projecten hinderen. Hij vermoedt dat personeelsgebrek maar een van die elementen is. Hij vindt het verkeerd om op de eindevaluatie te wachten om knelpunten te zoeken.

De heer *Ludo Sannen* vindt bijkomende informatie prima en logisch. Het eigenlijke debat kan echter volgens hem maar achteraf gevoerd worden. Bovendien is deze commissie niet in staat om projecten te beoordelen.

Mevrouw *An Michiels* geeft de voorkeur aan een inhoudelijk debat gestoffeerd met alle nodige informatie boven deze vaudeville. Zij verzet zich niet tegen het concept en de opzet van de proeftuinen. Er is nog te weinig informatie voorhanden om daar nu al over te oordelen. De commissie had heel wat tijd kunnen besparen door eerst voor een decreet te zorgen en dan pas van start te gaan met proefprojecten.

De heer *Ludo Sannen* leidt daaruit af dat de projecten die vorig schooljaar van start zijn gegaan volgens mevrouw *Michiels* niet hadden mogen starten. Mevrouw *An Michiels* ontkent dat.

De heer *Gilbert Van Baelen* zegt dat hij op dit ogenblik niet bereid is om de projecten inhoudelijk te bespreken. Dit ontwerp van decreet bepaalt op welke vlakken proeftuinen toegestaan zijn en verzamelt alle decreten en wetten die in aanmerking komen voor een flexibele interpretatie. Als dat niet gebeurt, moet de regelgeving project per project aangepast worden in een verzameldecreet. Het kan evenmin de bedoeling zijn dat elk project vooraf in een duidelijk kader wordt geplaatst. Dat is voor de administratie zo goed als onmogelijk en scholen weten niet op voorhand hoe hun proeftuinen zullen evolueren.

Volgens de heer *Van Baelen* klampt het onderwijs zich vaak vast aan een conservatief en verlamdend wettelijk keurslijf wanneer veranderingen worden aangekondigd. Al heeft hij begrip voor het standpunt van de vakbonden: als er geen regeling is voor projecten dreigt een probleem bij veralgemeende invoering ervan. Volgens de spreker is het onmogelijk om project per project vooraf te bepalen welke regels gewijzigd moeten worden.

De heer Van Baelen is van oordeel dat het onmogelijk is om vooraf alles vast te leggen. Dit ontwerp van decreet had een kaderdecreet moeten worden, maar is een bekrachtigingsdecreet. Hij neemt daar akte van en sluit zich aan bij wat de heer Sannen daarover heeft gezegd. Het debat over de algemene doelstellingen is gevoerd. Het terrein is bewust heel breed gehouden. Hij benadrukt het belang van de projectevaluatie. De heer Van Baelen vindt dat de commissie zich niet mag beperken tot een juridische discussie die er alleen op gericht is iedereen in te dekken mochten er problemen rijzen.

De heer Van Baelen benadrukt dat het om projecten gaat die van onderen uit groeien. Hij prijst zich gelukkig dat de betrokken scholen heel flexibel zijn om vernieuwende projecten te doen slagen. De bedoeling van de heer Van Baelen is rechtzekerheid te bieden aan de lopende projecten en tijd te geven om die projecten te laten groeien. Evaluatie kan wanneer de tijd daar rijp voor is. Hij stelt voor om in het kader daarvan eventueel een aantal van deze projecten te bezoeken.

Mevrouw *Kathleen Helsen* heeft een vervelend gevoel omdat dit ontwerp van decreet retroactief moet worden goedgekeurd. Er is echter geen andere mogelijkheid vermits er bij aanvang van de huidige regeerperiode al enkele proefprojecten opgestart waren zonder decretale basis. Bij een nieuwe oproep voor proeftuinen moet het Vlaams Parlement wel vanaf het begin betrokken zijn. Nieuwe oproepen dienen conform de wetgeving te verlopen. In dat opzicht verwijst ze naar de mening van de VLOR. Voortaan moeten twee uitvoeringsbesluiten volstaan. Het eerste legt voor de oproep de selectiecriteria en –procedure vast. Het tweede bepaalt nog voor de start van het schooljaar waarin het project van start gaat, de goedgekeurde afwijkingen van wettelijke en decretale bepalingen.

Voor haar fractie is het belangrijk dat de bestaande projecten verder worden gezet. Een van de redenen waarom de minister al gestart is met de tijdelijke projecten, is dat ze nog tijdens deze zittingsperiode geëvalueerd kunnen worden. Projecten moeten immers minstens drie jaar lopen vooraleer ze geëvalueerd kunnen worden.

Haar fractie heeft de voorbije maanden talrijke vragen gesteld over de tijdelijke projecten omdat ze precies wou weten welke projecten geselecteerd waren. Mevrouw Helsen vindt het belangrijk dat de projecten goed geëvalueerd worden. Precies

daarom is ze geïnteresseerd in het verband tussen doelstellingen en afwijkingen. Het Vlaams Parlement moet vanaf het begin betrokken partij zijn om niet voor verrassingen te staan. Het Vlaams Parlement moet het hele proces kunnen volgen. Scholen moeten flexibel kunnen werken. Scholen moeten kunnen uitproberen en bijsturen. Ze vindt een gedachtewisseling en een werkbezoek zinvol.

Volgens de heer *Dirk De Cock* kan het inhoudelijke debat inderdaad nu niet gevoerd worden. Het concept van de proeftuinen staat bij niemand ter discussie en onderwijsvernieuwing kan enkel via dergelijke projecten. De overheid moet het kader schetsen, de scholen vullen de projecten in en de evaluatie door de inspectie of het departement volgt nadien: die bevindingen zullen wel hun weg naar het parlement vinden.

‘Accent op Talent’ is een doorbraak. De kennis in het onderwijs scoort hoog, zo blijkt uit Oesorapporten, maar het welbevinden blijkt laag te liggen. De dynamiek van de proeftuinen die aan de basis ontstaat, kan tot meer welbevinden leiden. Dat een en ander bijna post factum door het parlement moet gehonoreerd worden, veroorzaakt bij de heer De Cock geen gewetenswroeging. Hij brengt daarbij het volgende citaat naar voren: “Het water dat het ijzer hard maakt, zijn de tranen van hen die ongelukkig lief hebben.” Daarmee bedoelt hij dat er in het onderwijs mensen zijn met ervaringen die hen minder gelukkig stemmen: zij worden de grondleggers van de vernieuwing en maken het onderwijs dynamisch. Het onderwijs zal dynamisch zijn of het zal nooit aan de grote maatschappelijke verwachtingen kunnen voldoen.

De heer *Jef Tavernier* vindt het belangrijk dat dingen van onderuit kunnen opborrelen, maar dat moet niet geïdealiseerd worden: leerkrachten en directies worden ook met beknellingen geconfronteerd. Hij wil daarom nu al de grote lijnen van de projecten kunnen zien: wie stuurt er aan en wat zijn de knelpunten?

- *antwoord van de minister*

De *minister* verwijst inzake de opmerkingen van de Raad van State naar zijn toelichting. De minister sluit zich verder volledig aan bij de uiteenzettingen van de heren Sannen, Van Baelen en De Cock en mevrouw Helsen. Er is inderdaad nood aan dynamiek. Iedereen voelt zich ook wat ongemakkelijk met de retroactieve regeling. Dat laatste was volgens de minister inderdaad onvermijdelijk. Op een bepaald ogenblik heeft het parlement be-

sluit een omvattende decretale basis te scheppen voor vernieuwingsprojecten: het decreet houdende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs. Daarmee wordt het verleden voor een stuk van een basis voorzien. In dat decreet zijn trouwens een aantal lopende projecten decretaal bevestigd. De minister wijst er overigens op dat het voorliggende ontwerp geen bekrachtiging inhoudt van activiteiten die dit jaar gebeurd zijn, zoals mevrouw Michiels beweert. Wat dit jaar liep, is door het bestaande decreet al van een basis voorzien. Nu wordt een decretale basis geschapen voor wat volgend schooljaar gebeurt.

Maar op het ogenblik dat men ook het verleden een stevige decretale basis geeft - die ook uitvoeringbesluiten veronderstelt -, komt men hoe dan ook in een fase waarbij men even retroactief te werk gaat. Dat is vervelend, maar het alternatief was nog slechter, ook vanuit een legistiek oogpunt.

In deze grote oefening waarbij de gecreëerde decretale basis goed probeert toe te passen in de toekomst, ontwaart minister Vandenbroucke een spanning tussen minstens drie polen. Ten eerste is er de nood om te vernieuwen van onderuit, waarbij men zich van een al te knellende regelgeving moet kunnen bevrijden. Daarmee is zelfs het recht op mogelijk falen geïnstalleerd - en dat zal pas achteraf vastgesteld worden bij de evaluatie. De tweede pool is dat die vernieuwing draagkracht behoeft: in de scholen, in samenwerkingsverbanden van scholen maar ook op het hogere niveau. Die draagkracht vraagt zeer veel overleg, en dat vergt dan weer tijd en creëert wat ervaren wordt als planlast. In dat verband vindt de minister sommige kritieken wat tegenstrijdig: men kan niet tegelijkertijd veel overleg vragen en de planlast aanklagen. De derde pool is een correcte omgang met het legistische kader en het legaliteitsbeginsel dat voortspuit uit de Grondwet. In de spanning tussen die drie polen wil de minister een evenwicht bereiken.

Op basis van het decreet moest er met het besluit nog een lange weg gegaan worden, precies omwille van het overleg. Er is eerst het VLOR-advies geweest. Daarna is er een formeel overleg gevolgd op basis van artikel 5 van de Schoolpactwet, met de representatieve koepels en het gemeenschaps-onderwijs. Vervolgens zijn de klassieke onderhandelingen gevoerd met de representatieve vakorganisaties en de inrichtende machten. Die lange weg is niet inhoudloos geweest: er is wel degelijk

rekening gehouden met het advies en de uitkomst van de ontmoetingen.

Zo zal er in de toekomst gewerkt worden met twee besluiten. In het besluit vooraf wordt de oproep gelanceerd, die onder meer gebaseerd is op duidelijke doelstellingen. Nadat de selectie gebeurd is, worden de projecten eveneens bij besluit vastgelegd.

Er is bovendien bepaald dat de vakbonden en de koepels inspraak zullen hebben bij de stuurgroep en de evaluatie, op het hoogste niveau. Voortaan zullen de afwijkingen ook per project geïdentificeerd zijn. Er zal ook een motivering zijn van de projecten in het besluit, zoals dit nu ook gebeurd is. Ook projecten op andere onderwijsniveaus, onder meer het volwassenenonderwijs, worden mogelijk.

Wat de afwijkingen betreft, verwijst de minister naar bijlage 3 bij het te bekrachtigen besluit. Daarin vindt men de afwijkingen per project. De minister vond het eigenlijk wel goed om voor een reeks van projecten in hun totaliteit te bepalen wat de regels zijn waarvan ze kunnen afwijken. Hij hoopt immers dat de projecten van elkaar kunnen leren en dat er netwerking ontstaat. Maar tijdens het overleg werd een afwijking per project gevraagd, ook in het besluit. De minister is op die vraag ingegaan. Maar hij vindt de netwerking die nu kan ontstaan, wel interessant: in het besluit worden algemene afwijkingmogelijkheden geschapen, in de bijlage wordt dan gepreciseerd wie wat gevraagd heeft.

Die manier van werken laat toe dat er aanpassingen gebeuren tijdens de looptijd van het project. Elk project kan dan interessante werkwijzen van andere projecten overnemen. Een gedetailleerde omschrijving per project biedt volgens de minister minder mogelijkheden om van andere projecten te leren. De netwerking is belangrijk, maar elke nieuwe afwijking zal worden besproken in de stuurgroep met de vakbonden en de inrichtende machten. Het wordt zeker geen anarchistisch proces.

De minister heeft een brief gestuurd aan de betrokken schoolbesturen waarin hij vraagt om de procedure via het lokale overleg dat voor een draagvlak moet zorgen, formeel helemaal in orde te maken. In die brief heeft de minister erop gewezen dat er over de afwijkingen op de wet en regelgeving die per project worden opgegeven, een overleg of onderhandeling moet plaatsvinden.

De stukken, protocollen en notulen enzovoort moeten aan de stuurgroep voor de tijdelijke projecten bezorgd worden. Als dat niet gebeurt is, is er een probleem. De minister vroeg de scholen om de consultatieronde voor 1 september 2006 te organiseren en de stukken die dat bewijzen, door te sturen. Dat verhoogt natuurlijk de plan- en vergaderlast, maar het is de concretisering van de vraag om het overleg te formaliseren.

Dat is de spanning waarover de minister het daarnet had. Er is een driehoek tussen de onderwijsvernieuwing van onderuit, het draagvlak daarvoor en de regelgeving. Als het draagvlak met formele procedures moet worden bewezen, brengt dat heel wat procedurelast mee.

De tijdstabel van de afgesproken werkwijze wordt dan wel vrij omvangrijk. Eerst komt er een besluit dat de oproep vastlegt op basis van doelstellingen. Dan gebeurt de oproep. Na lokaal overleg kunnen projecten ingediend worden. Uit die kandidaturen worden projecten geselecteerd. Er wordt per project bepaald welke afwijkingen op bestaande regelgeving nodig zijn, die worden vastgelegd in een afwijkingbesluit dat moet bekrachtigd worden door het parlement. Dan pas kunnen de projecten starten. Die omslachtige procedure zal volgens de minister minstens een jaar duren.

De minister benadrukt dat er niet alleen dynamiek van onderuit is, maar ook een heel enthousiast begeleidend departement. De minister wil de projecten graag grondig met de parlementsleden evalueren. Hij nodigt de parlementsleden uit om met de coaches te spreken over de evaluatie. Het is ook mogelijk om projecten te bezoeken. Dat maakt een en ander concreet. De minister wil de parlementsleden graag betrekken bij de evaluatie nog voor het in het parlement formeel bediscussieerd wordt. De evaluatie met de coaches zal wetenschappelijk begeleid worden door professor Geert Kelchtermans van de KULeuven. De scholen krijgen het recht om iets van onderuit op te bouwen, maar ook het recht om enigszins te falen en daaruit te leren.

Op de vraag van de heer Tavernier over de grote lijnen verwijst de minister naar artikel 1, paragraaf 2 van het besluit bij het ontwerpdecreet. Er zijn vier grote thema's voor de vernieuwing. Het eerste is talentontwikkeling. Dat gaat over didactische werkvormen en het besteedt aandacht aan de overgang van basis naar secundair onderwijs. Het basisidee is dat elk kind een of meerdere talenten heeft, die tijdig moeten worden ontdekt en kansen

moeten krijgen. Het tweede thema is de versterking van het beleidvoerende vermogen van scholen, het derde technologie, het vierde leren en werken.

De minister geeft vervolgens het woord aan mevrouw *Marianne Meulewaeter*, coach-coördinator proeftuinen bij het departement Onderwijs. Zij geeft verder namens de minister toelichting over de praktische aansturing en evaluatie. In het begin waren drie personen op het departement verantwoordelijk voor de coaching en coördinatie van het project 'accent op talent'. Die personen hebben de selectie van de proeftuinen meegemaakt. De dienst is uitgebreid met een aantal mensen van de begeleidingsdiensten. Nu is er een team van zeven mensen die de proeftuinen coördineren.

In september heeft dat team samen met de scholen en de proeftuinen de doelstellingen heel duidelijk geformuleerd. Het team helpt hen bij het realiseren van acties volgens die doelstellingen. Het participeert in stuurgroepen en werkgroepen als de projecten dat vragen. Op het einde van het schooljaar is er een evaluatieronde geweest, gesteund door een kort wetenschappelijk onderzoek van professor Kelchtermans. De wetenschappelijke invalshoek was nodig om de factoren die de processen beïnvloeden zo goed mogelijk in kaart te brengen. Het team tracht alle data en praktijkimpressies zo goed mogelijk in kaart te brengen om degelijk te evalueren.

Het team wordt niet alleen wetenschappelijk ondersteund, het wordt ook gesteund door een werkgroep die heel intensief vergadert. In die werkgroep zitten de hoofden van de begeleidingsdienst, vertegenwoordigers van de minister en de administratie en het volledige team coördinatie proeftuinen. De werkgroep reflecteert diepgaand en breed over elk project. Alle terreinobservaties worden besproken en geïnterpreteerd. Dat vormt de basis van de driejaarlijkse evaluatie per project. Bovendien tracht het team de zelfevaluatie van de scholen en de proeftuinen te stimuleren. Zo tracht het team het beleidsvoerende vermogen van de school te bevorderen.

Bij elke proeftuin is het belangrijk om de historische en de context te kennen. Dat verklaart waarom een proeftuin gestart is. Mevrouw Meulewaeter licht twee voorbeelden toe. Het Dominiek Savio Instituut is een school verbonden aan een dienstencentrum. Die school werkt al 30 jaar met projecten en wil de juiste mensen op de juiste plaats krijgen. Leerkrachten willen de talenten van hun type 4

leerlingen maximaal bevorderen en daardoor de inclusie echt waarmaken. De extra coördinatie van de proeftuinen was voor hen het ideale middel om de andere scholen te betrekken. Het ontwikkelen van een draagvlak is voor hen een prioriteit. Een plaatsing van een leerling in een school wordt heel goed voorbereid met een onderzoek. Ze begeleiden de gewone basisschool die een leerling type 4 opvangt, zeer goed. Zijn komst is zo goed voorbereid dat ze gesteund wordt door alle betrokkenen.

De proeftuin in Dendermonde is een accent-op-talent-project. Die projecten zijn allemaal aanvaard als proeftuin, maar hebben de opdracht gekregen om hun oorspronkelijke aanvraag als accent op talent uit te breiden. De proeftuin Dendermonde heeft de samenwerking met het basisonderwijs toegevoegd. Het project stelt echter veel meer voor dan alleen maar samenwerken met basisscholen. De school heeft veel ervaring met projectwerking, werkplekieren, stagebegeleiding. Het welbevinden van de leerling staat centraal.

Waarom worden er afwijkingen gevraagd? Laatstgenoemd project vraagt om per week meer uren dan normaal te mogen organiseren. Dat is noodzakelijk voor het werkplekieren. Werkplekieren betekent dat de volledige klas een week op stage gaat in een bedrijf. De leerlingen draaien een week mee in het bedrijf, ondertussen volgt de leerkracht stage in het bedrijf. Na een week heeft de klas een concreet product gemaakt. De leerlingen moeten zich naar het bedrijf begeven en zich aanpassen aan de uren van het bedrijf. Dat zijn niet noodzakelijk de gewone schooluren. Daarom is die afwijking nodig.

Voorts zijn ook afwijkingen nodig om de hospiteerbeurten van basisonderwijsklassen in middelbare scholen mogelijk te maken. Afwijkingen van de regelgeving zijn noodzakelijk om het mogelijk te maken lessen te volgen in andere scholen. Er worden ook afwijkingen gevraagd om flexibiliteit te verkrijgen in de lessentabellen als men projectmatig werkt. Als men het hele jaar projectmatig werkt, is een geïntegreerde proef niet noodzakelijk. Vandaar wordt ook daarvoor afwijking gevraagd. De spreker wijst erop dat de afwijkingen niet altijd te voorzien zijn, want niet alle scholen staan vanaf het begin even ver als bv. die van Dendermonde en bovendien gaat het om een heel proces.

In verband met de evaluatie verwijst mevrouw Meulewaeter naar enkele grote lijnen die men in het afgelopen jaar in kaart gebracht heeft. De con-

text is bepalend voor een project en kan een impuls geven – bijvoorbeeld een secundaire en basisschol naast elkaar. Gedragenheid is een startvoorwaarde, inbedding in de schoolcultuur werkt bevorderend. Duidelijke communicatie van visie, doelstellingen en strategie naar alle betrokkenen en op elk moment is essentieel. Bevorderend zijn eveneens een nascholingsbeleid en de juiste mensen op de juiste plaats. Wat sturing en coördinatie betreft, zijn de persoon en het profiel van de coördinator bepalend.

- *replieken*

De heer *Jef Tavernier* vond de uitleg verhelderend. De aansturing verschilt van project tot project, maar hij stelt vast dat het initiatief vaak uitgaat van één school, die dan andere meetrekt, zoals het KTA in het Dendermondse voorbeeld, en in het geval van Dominiek Savio. Hij wijst er nog op dat ook op andere vlakken dan alleen personeelsbeleid flexibiliteit vereist is. Zo zijn bv. dwarsverbanden nodig

V. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING

Artikel 1

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 15 stemmen.

Artikel 2

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 5.

V. EINDSTEMMING

Het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 5.

De verslaggever,

De voorzitter,

Ludo
SANNEN

Monica
VAN KERREBROECK
